

Jan Bartoň: Solární byznys v Česku - stát selhal zcela ve všem

- CZ24 News | 25. srpna 2020

ČESKO: Mladá fronta Dnes uveřejnila ve svém vydání 20.8.2020 dlouhý článek věnovaný tomu, jaký další trik vymysleli solární podvodníci. Jde však o něco zcela jiného a hlubšího - stát v solárním byznysu naprosto selhal.

Podle Mladé fronty Dnes - čtvrtek 20.8.2020 na straně 1 a 3 - **vymysleli solární podvodníci nový trik**. Pokud se totiž u fotovoltaických elektráren rozbijí panely v důsledku přírodního vlivu - například krupobití - mohou je vyměnit, ale pouze za stejně výkonné panely. Pokud by je vyměnili za výkonnější, porušili by podmínky dotace. Z tohoto důvodu existuje podle článku organizovaná skupina osob, která štítky o technické specifikaci panelů falšuje, aby panely měly horší vlastnosti a mohly se použít do starších fotovoltaických zdrojů jako „náhrada“ rozbitých panelů. Samozřejmě, nelze vyloučit ani to, že se panely vyměňují i pokud nejsou rozbité či poruchové s cílem získat vyšší výkon elektrárny a větší dotaci od státu.

Podle Jaroslava Dordy z webu solarninovinky.cz však stát selhal: **„V době solárního boomu stát selhal. Do Čech proudily panely různé kvality, přelepovaly se štítky a investoři se začali trestat tím, že po výměně panelů přicházejí o výhodné podmínky.“** Domnívám se ale, že selhání státu bylo mnohem závažnější, a to ve všech směrech. **Podle ministra průmyslu byl fotovoltaický boom v letech 2009 až 2010 jeden z největších tunelů v České republice. V jednu chvíli se až zdesetinásobily výkupní ceny (zdroj MfD, 20.8.2020, str.3).** To je ale zamlčení jednoho podstatného faktu. Výkupní ceny byly zvýšeny **rozhodnutím zákona schváleného poslanci a senátory Parlamentu ČR.**

[Zákon č. 180/2005 Sb.](#) platil od 5.5.2005 v době vlády ČSSD (Jiří Paroubek se stal premiérem po Stanislavu Grosovi 25.4.2005). To je zákon, pro který tehdy pravicová opozice nehlasovala. Tento zákon obsahuje článek, že jeho cílem je: **„vytvořit podmínky pro naplnění indikativního cíle podílu elektřiny z obnovitelných zdrojů na hrubé spotřebě elektřiny v České republice ve výši 8 % k roku 2010 a vytvořit podmínky pro další zvyšování tohoto podílu po roce 2010.“**

Nicméně, výkupní ceny ze solárních zdrojů byly v roce 2006 až 2008 naprosto nezajímavé a žádná velká solární elektrárna v té době nebyla postavena. Proto bylo rozhodnuto o zvýšení výkupní ceny na úroveň 12 Kč/kWh a tato výkupní cena byla schválena již v čase pravicové vlády Mirka Topolánka. Právě tato výše výkupní ceny se stala pro investory zajímavou a díky ní vznikl onen solární boom. Pokud to dnešní ministr průmyslu Havlíček označuje jako jeden z největších tunelů, je potřeba dodat ono pověstné bé. Tento „tunel“ vznikl s posvěcením státu a stát za něj nese plnou odpovědnost.

Jak známo, během českého předsednictví EU v prvním pololetí roku 2009 Topolánkova vláda padla díky přeběhlíkům zejména ze strany zelených a dvou poslanců ODS. **Vláda České republiky pod vedením premiéra Jana Fischera (nazývaná jako letní vláda, vláda odborníků, či úřednická vláda) měla podle dohody ČSSD, ODS, Strany zelených a původně též KDU-ČSL být překlenovací vládou po vyslovení nedůvěry druhé vládě Mirka Topolánka na jaře 2009 až do zamýšlených předčasných parlamentních voleb na podzim roku 2009. Ty se však nekonaly, a proto vláda vykonávala svůj mandát až do řádných květnových voleb 2010.** Vláda Jana Fischera, která po Topolánkově vládě nastoupila, se na dění ve fotovoltaickém segmentu úplně vykašlala a nechala věcem volný průběh. Až vláda Petra Nečase na podzim roku 2010 na boom reagovala a byl to Nečas, který snad jako první politik označil podnikatele v solárním byznysu jako „solární barony“.

Všechny podpory slíbené investorům do fotovoltaiky byly na podzim 2010 postupně rušeny a ministr financí tehdejší vlády Miroslav Kalousek prosadil snížení výkupní ceny ze solárních zdrojů na asi 6 Kč/kWh od 1.1.2011. A to byl počátek podvodů, ke kterým v solárním byznysu docházelo. Všichni investoři, kteří stavěli solární zdroje na podzim roku 2010, se dostali pod časový tlak. Pokud by nedokončili svou elektrárnu do konce roku 2010, nedosáhli by na výkupní cenu 12 Kč/ kWh a tím by svůj projekt ekonomicky „položili“. S výkupní cenou 6 Kč/kWh by totiž návratnost investice byla v úplném ohrožení i při podpoře 20 let. Vysoké výkupní ceny roku 2010 totiž vyhnaly ceny panelů až na 1,6 EUR za Wp (současná cena je 0,3 EUR/Wp!), panely byly na trhu nedostatkovým zbožím a byl to často důvod k tomu, že rozestavěné elektrárny nebyly do konce roku dokončeny.

Prudké snížení výkupní ceny se tedy podepsalo na podvodech s uváděním datumů dokončení staveb. Pokud by byl pokles výkupních cen pomalejší (například v řádu 2Kč/kWh každé tři měsíce během roku 2011), bylo možné se tomuto vývoji vyhnout a naprostá většina elektráren byla dokončena. V zásadě by tak pominul důvod k podvodnému jednání, protože s cenou 10 Kč/kWh by se prodloužila návratnost o měsíce, nikoliv o několik let).

Je nutné navíc připomenout, že cíl dosažení výroby 8% elektrické energie z obnovitelných zdrojů do roku 2010 však stejně nebyl splněn (v roce 2010 činil 6,9 % a teprve v roce 2013 dosáhl 11 % a v roce 2018 činil asi 10 %, z toho solární energie činila necelá 3 %). Zákon o podpoře obnovitelných zdrojů energie z roku 2005 byl důsledkem [Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2001/77/ES](#) ze dne 27. září 2001 o podpoře elektrické energie z obnovitelných zdrojů na vnitřním trhu s elektrickou energií.

Rekapitulace:

1. Stát vysokými výkupními cenami solární energie na úrovni 12 Kč/kWh nalákal do solárního byznysu desítky firem.
2. Zrušením podpor pro provoz solárních elektráren a snížením výkupní ceny od ledna 2011 na polovinu vytvořil stát obrovské korupční prostředí, které nutilo investory v zájmu záchrany svých vložených prostředků zkoušet „netradiční“ metody včetně falšování data uvedení solárního zdroje do provozu.
3. I těm, kterým se přesto podařilo uvést svůj zdroj do provozu na konci roku 2010, však stát házel a hází klacky pod nohy a viní je z podvodů i když k nim ve skutečnosti nedošlo. Jde o kriminalizaci všech aktivit a priori ve stylu „Čapí hnízdo“ aneb podle dnešních úprav zákonů se hodnotí činnosti v letech 2008/10.
4. Tak zvaní „solární baroni“ se stali terčem až nenávistné kritiky v médiích a například prezident Miloš Zeman si na jejich kritice vybudoval část svého politického kapitálu.
5. Solární energie se stala v Česku synonymem pro ne hospodárnost a její nesporné výhody tak byly v českých podmínkách naprosto anulovány.
6. Na situaci v Česku se navíc „podepsala“ i směrnice EU o využívání obnovitelných zdrojů, která vytvořila rámec k „tvořivému“ snažení českých zákonodárců.
7. Řada investorů do solární energetiky se stala obětí politicky motivovaných slibů dokonce vtělených do zákonů Česka, které ale vlády po roce 2010 zcela zrušily a nechaly „barony“ svému osudu. I příklad solárních „podvodníků“ zmiňovaných v MfD dne 20.8.2020 spadá do této kategorie, neboť nevznikly jasné předpisy pro dlouhodobý provoz fotovoltaických zdrojů.

Závěr: Solární byznys tlačенý dotacemi a zákony v Česku jasně prokázal, že tyto metody jsou naprosto neekonomické a vedou k daleko větším hospodářským škodám než k užítku. Přesto se v nich stále pokračuje prosazováním elektromobility (požadavky na takové snížení produkce kysličníku uhličitého z aut, které nelze dosáhnout jinak než elektromobily). Platíme tak za auta stále vyšší cenu a hradíme tím náklady automobilek. Programy tak zvané „uhlíkové neutrality“ povedou k nákladům, které mohou ohrozit a zřejmě i ohrozí konkurenceschopnost evropského průmyslu v celosvětovém

měřítku. Umělá podpora „pokroku“ tak pokračuje a platíme jí tak jako v případě solárního byznysu ze svých daní a v cenách průmyslového zboží i potravin.

Jan Bartoň